

„EDINOST“
Izhaja po trikrat na teden v šestih iz-
dajih ob **torških, četrtkih**
in **sobotah**. Zjutranje izdanje iz-
haja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7.
uri večer. — Obojno izdanje stane:
za jeden mesec . f. 1.—, izven Avstrije f. 1.50
za tri mesece 3.— 4.50
za pol leta 6.— 9.—
za vse leto 12.— 18.—
Naročnine je plačevati naprej na naročbe
kraz priložene naročnice se uprava ne
ozira.

Posamične številke se dobivajo v pro-
dajalnicah tobaka v Trstu po 3 nč.
izven Trsta po 4 nč.

EDINOST

Oglasni se račun po tarifu v petiti; za
naslove z debelimi črkami se plačuje
prostor, kolikor obsega navadnih vrstic.
Poslana, osmrtnice in javne zahvale, do-
mači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu
ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora
biti frankovano, ker nefrankovana se ne
sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase spre-
jema *upravitelstvo* ulica Molino pic-
colo št. 3, II. nadst. Naročnino in oglase
je plačevati loco Trst. Odprto reklama-
cije se prosto plačajo.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„P edinost je moč“.

POZIV do Slovencev tržaških in okoličanskih!

Da podpremo še bolj volilna protesta, poslana na Dunaj, prosi podpisano pol. društvo vse slovenske narodnjake, katerim so znane kakoršnesibodi nezakonitosti, dogodivše se o volitvi za V. kurijo in III. kolegij, da se potrudijo v „Delalsko društvo“ (Via Molin piccolo št. 1), kjer bode nalašč za to najet uradnik od 31. t. m. do 7. aprila t. l. vsprejemal na zapisnik prijavljene mu nezakonitosti. — Dolžnost je vsakega narodnjaka, da nas podpira v tem delu ter da nam pomaga razkriti volilne spletke nasprotnikov naših. Kdor ne more priti osebno, naj pošlje pismene podatke na politično društvo „Edinost“ v roke dr. Gustava Gregorina najkasneje do 7. aprila t. l. Vsaka trditev mora biti podprta z dokazi. Politično društvo „Edinost“.

Glavno zdravilo.

Spljetsko „Jedinstvo“ piše med drugim, govoré o državnozbornih volitvah v Trstu in v Istri: „Dosedaj je tržaško okolico vedno zastopal gosp. Nabergoj. Sedaj je pal tudi on. Ni nam dovoljno prostora, da bi beležili vse ono, kar pišejo naši in slovenski listi v Trstu, zakaj in kako je pal Nabergoj, ali to moramo zabeležiti, da so se na tej volitvi dogajale veliko hujše stvari, nego na volitvi v peti kuriji v Istri. Ako se vlada grofa Badenija tudi neče ozirati na vse te nezakonitosti, pa naj se vsaj ozre na jedno dejstvo in na številke.“

Zakaj in iz katerih vzrokov je pal gospod Nabergoj v skupini, v kateri je bil vedno voljen do sedaj? In potem: ali je v redu, da 100.000 Italijanov v Trstu (ako jih priznamo vse po statistiki) imajo pet svojih poslancev, a 40.000 Slovanov nijednega.

Tu zahtevamo odgovora od vlade; odgovora od ustavne vlade v ustavni Avstriji; odgovor od Badenija, ki je obljubil svobodo in pravico na volišču; odgovora od parlamenta, ki ima zadujo besedo in ki se ponaša s tem, da je v njem izražena slobodna volja narodov avstrijskih. Ne verujemo, da ne bi vedeli na Dunaju, kaj se je go-dilo v Trstu. Ako je taki politiki zaščitnik grof

PODLISTEK

Fromont mlajši & Risler starši.

ROMAN.

— Francoski epikal Alphonse Daudet, preložil Al. B. —

Blagajnik ni dovršil stavka, a molk njegov je pričal o množici skrivnih misli.

Stara devica je bila vsa osupla. Namesto da bi iskala sredstva proti temu zlu, ni delala drugega, nego tožila je brez koristi, sumničila in tarnala... Kaka škoda, da tega nista znala že prej, ko so Chébeovi stanovali še precej zraven. Gospa Chébeova je bila tako čestita oseba. Lahko bi bilo pomeniti se žnjo, naj pazi na Sidonijo, ter resno govoriti žnjo.

„To je res dobra misel“, jej je segel Žiga v besedo. „Vi bi morali iti v Rue de Mail ter vse natanko razložiti starišem. Od kraja sem hotel pisati Franu... On je vedno zelo uplival na svojega brata in on jedini bi mu smel povedati nekatere reči... A Franjo je tako daleč... Sicer bi bilo pa tudi grozno, ako bi prišlo do tega... Ubogi Risler se mi pa vendar-le smili... Ne! najboljšje bode, da obvestimo gospo Chébeovo... Ali hočete prevzeti to, sestra?“

Badeni, potem imamo dve zdravili proti temu. Prvo zdravilo bi bilo, da Slovanstvo v monarhiji proglasi vprašanje naših bratov v Istri in v Trstu svojim vprašanjem; drugo zdravilo bi bilo, da se snidejo v Trstu vsi zavedni rodoljubi Istre in Trsta na splošni shod, da pridejo vsi županje, vsi župniki, vsi posestniki in vsi uplivneji in uglednejši, da vzamejo vozi listek in se odpeljejo na Dunaj; da odidejo vsi do zadnjega! In ta mnogoštevilna deputacija naj zaprosi avdiencije pri Njegovem Veličanstvu, očetu vseh nas, da bi doznalo Njegovo Veličanstvo, a zajedno naj bi doznala vsa monarhija in vsa Evropa, kako se godi Hrvatom in Slovincem v Trstu in v Istri, v letu 1897., ob zatoku XIX. stoletja!“

Tu nam torej „Jedinstvo“ priporoča dva leka zoper naše tužne odnešaje. O poslednjem leku, veliki deputaciji do Njeg. Veličanstva, ki nam ga nasvetuje, nočemo govoriti obširneje. To iz različnih razlogov. V prvo stvar ni lahko izvedljiva. Njegovo Veličanstvo je poznano sicer kakor najvzlednejši vladar vse Evrope. Vse dolgo življenje Njeg. Veličanstva, izpolnjeno se slavo in britkimi skušnjami, je najsičajnejši dokaz o veliki ljubezni, s katero objema naš vladar vse svoje zveste podanike. Ves svet ve, da je naš vladar vzor pavičnosti in da Mu je osivela glava v neprestani skrbi za blaginjo vseh svojih narodov. Vendar se ne moremo posebao ogreti za poslednje navedeno zdravilo. Mi ne smemo pozabiti namreč, da živimo v ustavni državi, in da je Njeg. Veličanstvo konstitucionelen vladar.

V ustavni državi je odprta arena vsem razredom, vsem narodom in vsem slojem. Mi si moramo pomagati v prvi vrsti sami s pomočjo ustavnih pravic in oprti na temeljne zakone države. Ti zakoni so dobri in ščitijo tudi nas. Ako pa se nam godi slabo vzlic vsem pravičnim zakonom, na tem niso krivi zakoni, ampak je kriv le način, kakor so se izvajali isti do sedaj. Dejstvo pa, da temeljni zakoni v Avstriji še niso postali meso in kri za vse narode — da imamo torej vzlic jasnemu besedilu zakonov o enakopravnosti vseh narodov še vedno privilegovanih in zatiranih narodov — to dejstvo nam kaže z velikim prstom, kje

Naročilo je bilo premišljevanja vredno. Gospodičina Planusova je imela nekaj pomislekov, a volji brata svojega si nikdar ni mogla upirati, in želja, da bi koristila staremu prijatelju Rislerju, je bila odločilna.

Dobrodušnost njegovega zeta je pripomogla gospodu Chébeu, da je mogel uresničiti svojo misel. Že tretji mesec je imel svojo čudno prodajalnico v Rue du Mail. Tej štacuni brez blaga, v kateri so se okna kakor v velikih prodajalnicah zjutraj odpirala in zvečer zapirala, se je čudil ves okraj. Znotraj je stala nova pisalna miza, železna denarnica, velike tehtnice — s kratka, gospod Chébe je imel vse začetke za kupčijo, ne da bi vedel, kakega blaga bi si izbral.

To je premišljeval ves dan, na dolgo in široko, hodé po prostoru, ne glede na več velikih delov pohišja, ki so prav za prav spadali v spalnico, a v zadnji sobi niso dobili več prostora. Tudi na pragu svojih prodajalniških vrat je možiček premišljeval to, s peresom za ušesom z naslode zamišljúje se v vrvenje pariške kupčije. Trgovski pomočniki, ki so hiteli mimo, pod pazduho zveženj uzorcev, vozički postrežnikov, omnibusi, nosači, samokolnice, prelaganje blaga pred sosednjimi vrati,

mora avstrijsko slovanstvo zastaviti vse svoje sile.

Avstrijski parlament je ona arena, kjer naj slovanski narodi pokažejo svojo moč. A ta moč je tolika, da lahko upogne one, ki preziraje določila ustavnih zakonov kratijo še vedno Slovanom, kar jim gre v jednaki meri kakor drugim narodom. Slovani sami, oziroma njih zastopniki na Dunaju so krivi, ako se ustavni zakoni ne vrše po svojem duhu tudi za slovanska plemena. Slovanska mizerija v parlamentu na Dunaju je bila dosedaj naša nesreča: naša razkosanost in popolno pomanjkanje vsakoršne pametne organizacije med nami!! Tu tiči vir naši slabosti in naši nesreči. Ali da se razumemo, ker nočemo biti krivični do nikogar. Mi priznavamo radi častne izjeme in priznavamo, da so pojedini slovanski poslanci vsikdar vestno vršili svojo dolžnost. Toda organizacije smo pogrešali in ravno ta nedostatek so izkoriščali naši nasprotniki. Naskoki pojedincev se razbijajo ob sili nasprotnikov, skupen napad vsega avstrijskega slovanstva pa bi skoro porušil iste nasprotnike. In ne varajmo se: dokler slovanski zastopniki na Dunaju ne pridejo do pametne organizacije, je le malo ali nikake nade, da bi se tudi za nas do skrajne posledice jela izvajati določila naših ustavnih zakonov. Mi smo uverjeni do globine svoje duše, da bi na Primorskem že davno vel drug veter, ako bi bili slovanski zastopniki umeli koncentrovati svoje sile po zahtevah stroge solidarnosti. Mi moramo čutiti jeden za drugega. Sleherno slovansko vprašanje v kateri si bodi pokrajini mora biti vprašanje vsega avstrijskega slovanstva. Kajti le gola resnica je, da vsaka in tudi najmanja pridobitev katerega si bodi dela avstrijskega slovanstva bode na korist in v okrepilo naše ukupnosti. Zato pa pozdravljamo prisrčno radostjo prvi nasvet „Jedinstva“: vse slovanstvo avstrijsko mora proglasiti svojim vprašanjem vprašanje Slovanov v Trstu in v Istri! Z državnega in avstrijskega stališča se morajo vsi Slovani zanimati za primorske odnošaje. To je jedino zdravilo za našo bolezen. Trst je važna postajanka države po svoji zemljepisni legi in po

bale sukna in pozamentirskega blaga, katere so vlekli ljudje po cestnem blatu, predno so izginile v kleteh, v tistih temnih, z bogastvi natlačenih luknjah, iz katerih klije bogastvo trgovskih hiš — vse to je veselilo gospoda Chébea.

Zabaval se je s tem, da je ugibal, kaj je v balah, in je bil prvi pri roki, ako so se kje stekli, ako je kakemu mimiočemu tovor padel na nogo, ali pa če so iskri, nestrpljivi konji dolg tovarniški voz zapeljali počez preke ceste ter s tem zaprli promet. Razven tega se je udeleževal tudi vseh drugih zabav malih trgovcev brez kupcev, plohe, nezgode, tatvine, preprirov itd.

Zvečer se je potem gospod Chébe, utrujen od napora drugih ljudij, raztegnil na svojem naslonjaču ter dejal svoji ženi, brisoč si čelo:

„Sedaj sem vendar na pravi poti!... dela mi je bilo treba!“

Gospa Chébeova se je tiho nasmeljala, edgovorila pa ni nič. Navajena vseh muh svojega so-proga, nastanila se je bila, kakor se je dalo, v zadnji sobi, držeči na temno dvorišče. Toložila se je s premišljevanjem prejšnjega blagostanja svojih starišev in sreče svoje hčere. Ker je bila vedno čedno oblečena, si je prisvojila spoštovanje zaležnikov in sosedov. (Pride še.)

dejstvu, da je tu jedino svetovno tržišče države. Primorska pa je istotako važna postajanka za avstrijsko slovanstvo. Državnica in naša narodna korist zahtevata torej, da se vsi naši zastopniki potegnajo za to, da se v Trstu zasnujejo zdravi odnošaji. V delovanju poslancev za ozdravljenje naših odnošajev je naša rešitev.

V parlamentu na Dunaju treba zastaviti sekiro, toda na delo moramo vsi, ki smo bratje po rodu in po krvi. Ako storimo tako, postanejo kmalo jako majhni naši nasprotniki, ki se čutijo sedaj jako velike. Sedaj nas pritiskajo v političkem in narodnem pogledu in proganjati so nas jeli tudi na gospodarskem polju. Oni računajo namreč, da Slovani ostanejo tudi v bodoče, kar so bili do sedaj: slabiči in nespametneži, ki ne vedo porabiti svoje moči. Ako pa bodo videli, da so prišli slovanski poslanci do spoznanja, da je mera polna svojih lastnih grehov, lastne nezloge, ako bodo videli nasprotniki, da visi nad njimi Damoklejev meč slovanke vzajemnosti in moči, premišljati bodo jeli i oni, da vendar ne kaže izzivati ravno tistega, ki je najbolj močan. Z ukrotenim nasprotnikom bode možno govoriti, z nasprotnikom pa, pijanim svojih krivičnih zmag, ni možno govoriti.

Ponavljamo torej z „Jedinstvom“: jedino zdravilo za naše bolne razmere je to, da vsi avstrijski Slovani naše primorsko vprašanje proglasijo svojim vprašanjem! Šibke in razcepljene so nas nasprotniki pehali sem in tja, močne pa se nas bodo — bali. Dokler ne prodre to spoznanje, dotlej bode veljal za nas vsklik Dantejev: *Lasciate ogni speranza!*

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 30. marca 1897.

Jugoslovanski klub. Do tega hipa menda še ni bila izrečena zadnja beseda o tem toli važnem vprašanju. Ali vse naše nade so se skrčile blizu do ničle. Ako smemo verjeti poročilu v „Narodu“, so že poslanci sami zgubili vso nado, da bi prišlo do jedinstvenega kluba. Zato da je nasvetoval posl. Šuklje organizacijo, katere §. 1. naj bi se glasil: „Hrvatski, slovenski in srbski poslanci v državnem zboru zasnujejo zvezo zastopnikov jugoslovanskih pokrajin v to svrhu, da skupno obravnavajo ter skupno sklepajo o vseh narodnih, narodnogospodarskih in socialno-političnih vprašanjih“. Drugi odstavek tega organicijskega načrta izvzema izrečno državopravna in cerkveno politična vprašanja. Vendar naj se zbirajo jugoslovanski poslanci tudi glede teh v skupna posvetovanja, toda ne da bi sklepali kaj, kadar to zahteva gotovo število, 5 ali 6 članov te zveze. — Nadalje posnemamo iz „Naroda“, da so za zjedinenje govorili Šuklje, dr. Ferjančič, dr. Gregorec, Einspieler in Berks, proti pa dr. Šušteršič!

Po zatrdilih „Naroda“ so torej le kranjski konservativci zoper zjedinenje.

Odgovornost za vsa ta poročila moramo seveda prepustiti poročevalcu „Narodovemu“, vendar moramo zabeležiti, da tudi gibanje in kretanje včerajšnjega „Slovenca“ vzbuja v nas slutnjo, da so konservativni poslanci kranjski prišli že na Dunaj se sklepom, da ne vstopijo v jedinstven klub.

„Slovenec“ opravičuje ta odpor proti dobri stvari — z osebo Šukljeto. V notici in v dunajski brzojavki trdi namreč, da Šuklje hoče ustanoviti „vladen jugoslovanski klub“, da hoče naše poslance upreči v jarm, katerega naj bi vlekli vladi v prilog čez drn in se strn. Proti temu da so se odločno izjavili konservativni poslanci, ker vidijo, da so se vsa leta in se še sedaj nadaljujejo krivice, ki se gode Slovincem povsod, zlasti na Štajerskem, Koroškem in Primorskem*.

Ne bi se smeli nazivati slovenske rodoljube, ako bi hoteli lahkomišljeno prezirati ta argument. Marveč moramo povedati odkritosrčno, da bi bili tudi mi proti klubu, ki bi hoteli drviti za vladno čez drn in strn. Toda stvar si je treba ogledati od prave strani. Nas ne briga namreč, kaj hoče Šuklje, ampak za nas je odločilno to, kaj bode hotela skupina. Mari bi bil Šuklje gospodar v klubu? Na to stran smo lahko brez skrbi. In „Slovenec“ naj nam odgovori prav odkritosrčno, da-li on sam veruje v to, da bi — recimo — jeden Spinčič ali jeden Alfred Coronini ali jeden dr. Gregorec res hoteli drviti za vladno na škodo svojim volilcem? Ne, tega ne more verjeti, kajti to bi značilo žaljenje ome-

njenih gospodov. Ti gospodje bodo znali varovati svojo samostojnost tudi nasproti Šukljetu, tem lože, ako se jim pošteno pridružijo tudi kranjski konservativci. Opravičeni smo torej misliti, daje „vladen jarm“, o katerem govori „Sl.“ bolj pretveza, nego pa izraz resnične bojazni. V tem menenju nas utrja brzojavka „Slovenca“, govoreča o „neodvisni katoliški slovanski ljudski stranki“, ki bi baje imela širšo podlago. Čemu povdarjati zopet katoličanstvo? Ali se morda bojite tistih dveh Srbov, da bi ista zavajala klub na nekatoliška pota? Kaj takega bilo bi možno govoriti le otrokom, katerim se niti ne sanja o vzrokih boja med Hrvati in Srbi. Duhovnika Einspieler in dr. Gregorec, ki sta govorila za zjedinenje, sta menda istotako zvesta katolika, kakor sta duhovnika Žitnik in Krek — odločilna razlika je menda le ta, da sta prva dva prišla iz druge škofije. Vemo, da ta izjava naša utegne provzročiti burnih protestov; ali v kolikor poznamo slovensko mišljenje Pfeiferjevo, Pogačnikovo in Žitnikovo, smo uverjeni, da jim le druga volja zapira pot v jedinstven klub. Mi vsprejememo torej povsem hladne duše vse „insinacije“, ki utegnejo priti na našo adresu. Marsikaj nam še sili iz peresa, ali zaključujemo za danes z iskreno željo, da bi konservativni poslanci kranjski še v zadnji uri krenili na pot, na katero jedino jim kaže ljubezen do svojega rodu. Samo nekaj bi še rekli radi, kar mora podreti vse pomisleke. Ako so se Italijani — med katerimi je notoričnih ateistov in zavznikov novodobne Italije — mogli združiti v en klub, potem res ne moremo razumeti, zakaj ne bi se mogli združiti jugoslovanski poslanci, kiso, izvzemši dva gospoda, vsi katoliki in ki so brez izjeme uverjeni o potrebi verske vzgoje naroda.

Prestolni govor, katerim je Njegovo Veličanstvo otvorilo državni zbor, smo že načrtali v glavnih potezah v najnovejših vesteh današnjega jutranjega izdanja. Glavni znak prestolnega govora je ta, da je skoro brez barve v narodnem in verskem pogledu: zlasti jezikovnega vprašanja se niti ne dotika. Verjetno je torej, kar trde današnja poročila, da prestolni govor ni napravil posebnega utisa; da ni zadovoljil ni Čehov ni Nemcev. Dosedaj ni še gotovo, dali parlament odgovori na prestolni govor s posebno adresno, kakor je sicer običaj. V katoliških krogih da so jako nezadovoljni, ker prestolni govor ne povdarja posebnih želj katoličanov, zbok česar da bode katoliška ljudska stranka proti temu, da zbornica odpošlje posebno Vse da kaže na to, da parlament odpošlje le deputacijo, ki naj izrazi udanost zbornice do krone.

Predsedništvo zbornice poslancev bode najbrže sestavljeno tako-le: predsednik: konservativec Kathrein; I. podpredsednik: Poljak Abrahamovič; II. podpredsednik: Čeh dr. Kramář; III. podpredsednik: antisemit dr. Pattai.

Homatije na Vstoku. Kakor javlja pariška „Agence Havas“ iz Aten, smatrati je odhod grškega prestolonaslednika princa Konstantina v Tesalijo kakor znamenje, da se je grška vlada odločila definitivno.

Uporniki na Kreti so se zbrali po osvojitvi utrdbe Malakša po višavah, ki obdajajo zaliv Suda, da napadejo utrdbo Iezedin. In res so naskočili danes zjutraj (28.) Toda italijanske oklopnice, ki se zadržane v zalivu Suda, pomagajo Turkom v utrdbi, kajti oklopnice streljajo na napadalce. (!!!)

300 francoskih, ruskih in italijanskih vojakov je odšlo s 3 topovi v kraj Butrunaron, da ščitijo vrlece, ki dajejo mestu Kaneja potrebno vodo, in da zabranijo, da uporniki ne bi zasedli tega kraja.

V Atenah je bil včeraj ministerski svet, v katerem se je razpravljalo o tem, kaj je storiti grški vladi, ako bi velesile izvršile svoje groznje ter zaprle grška pristanišča. Vlada se tolaži s tem, da ima Grška živeža dovolj.

Različne vesti.

Ces. kr. namestnik tržaški podal se je v spremstvu zdravstvenega referenta v Pulj, da se osvedoči o potrebah za asanacijo Puljskega mesta.

Osebnostna vest. Finančni ravnatelj tržaški, dvorni svetovalec dr. Schuster, se je včeraj odpeljal v Gorico.

Volilna protesta proti izvolitvi Atilija Hortis-a v V. kuriji in Leopolda Mauroner-ja v III. kolegiju, katera je sestavil dr. Gustav Gregorin, odposlana sta bila na Dunaj v ponedeljek 29. t. m.

Volilni protest za V. kurijo je podpisalo 5858 volilcev, volilni protest za III. kolegij pa 1324 volilcev, vse to v dobi 5 dnij. To zanimanje našega ljudstva na poziv v našem listu, je vesel pojav ter nam je porok, da se po porazu v III. kolegiju začneja še-le novo narodno življenje v Trstu in okolici.

Posebno nam je naglašati, da je samo mesto dalo 3500 podpisov volilcev proti volitvi v V. kuriji, dočim se je prijavilo okolo 1500 oseb, katere so bile izpuščene v mestu iz volilne liste. Defiliralo je torej pred nami v 5 dneh 5000 volilcev pete kurije, kar nas navdaja z najboljšo nado za bodoče volitev v peti kuriji.

O volitvi v V. kuriji dne 8. marcija t. l. dobil je namreč naš kandidat Ivan Nabergoj v mestu 2879 glasov
v okolici 3581

Skupaj 6460 glasov

Po skušnjah, zadobljenih te dni, smemo računati prihodnjič v mestu na najmanj . . 5000 glasov
v okolici na najmanj 6000

Skupaj 11.000 glasov

Ozja volitev bode torej prihodnjič neizogibna mej našim in progresovim kandidatom ter bodo socialisti odločevali se svojimi glasovi.

Zreti nam je torej z dobro nado v boljše bodočnost.

Le drug dokaz nam podaje „defiliranje“ 5000 naših mestnih volilcev pred našim političnim društvom tekom 5 dnij. V Trstu je bilo namreč v V. kuriji volilcev četrti del prebivalstva, ali narobe: prebivalstva je štirikrat toliko, kakor volilcev V. kurije. Iz tega sledi jasno, da biva v mestu tržaškem štirikrat toliko Slovencev, kolikor je slovenskih volilcev, t. j. najmanj 20.000!

Ker šteje okolica 30.000 Slovencev, je matematično dokazano, da je v Trstu in okolici najmanj 50.000 Slovencev!

To so številke, s katerimi bodo morali računati merodajni faktorji prej ali slej. Le pogumno torej, Slovenci tržaški in okoličanski, ker bodočnost mora biti naša! Dan vstajenja mora priti i za nas!

Mestni svet tržaški. Sinočne seje se je udeležilo 45 svetovalcev, predsedoval je I. podžupan Mojzes Luzzatto. Po odobrenju zapisnikov poslednjih dveh sej je priobčil predsednik, da mu je došel od namestništva dekret, ki uničuje sklep mestnega sveta gledé zavrženja izvolitve viteza Nabergoja. Oglasil se je svetovalec Spadoni. Omenil je, da je imel mestni svet svojih tehtnih vzrokov, da ni navel, z akaj ne potrdi Nabergoja. „Ker pa že hoče namestništvo znati te vzroke, navesti jih hočem tu nekoliko.“ In na to je „prijatelj“ Spadoni našel bivšemu poslancu in svetovalcu Nabergoju toliko parlamentarnih, političkih in osebnih grehov, kolikor si jih more izmisliti le najzaslepljena strast. Naslikal je našega poštenjaka-prvaka takó, kakor da bi bil Nabergoj pravi izvržek! „In“, — grmel je Spadoni — „naj ga okoličani izvolijo desetkrat zaporedoma in ravno tolikokrat ga zavrže mestni svet.“ Razgretemu Spadoniju so glasno pritrdjevali kolegi v dvorani, galerija pa je besnela samega veselja. — Zatem je dr. Venezian skušal pobijati namestništveno naredbo s pravnega stališča ter je predložil, da naj se uleži utok zoper to naredbo. Ta predlog je zbor vsprejel soglasno, izvzemši okoličanske zastopnike.

Svetovalec Iv. Goriup je rekel: Do sedaj sem zaupal zatrdilom, da mesto želi prijateljskih odnošajev do okolice, toda zmotil sem se, kajti vidim, kako hočejo le tlačiti slovensko prebivalstvo, sestavljajoče peti del vsega prebivalstva (Smeh na galeriji.) Obžalujem, da ni možno sporazumeti se. — Dr. Venezian je zatem omenil, da se okoličanski poslanci tožijo, da ni nobeden izmed njih v delegaciji, toda naj se pomirijo, rekel je Venezian ciniski, kajti zastopniki mesta bodo že umeli varovati interes okolice, ne da bi razbijali, ropali razdelavali hiše in opustoševali polja! (Ploskanje na galeriji.)

Svetovalec A. Goriup: Čudno je, da poleg vseh zatrdil o ljubezni in dobrohotnosti večine do okolice, ne privoščijo zastopnikom tej okolici niti jednega mesta v delegaciji niti v odsekih.

Ker je svet. Venezia n oporekal tej trditvi je priznal svetovalec Dollenz, da sta res dva okoličana predložena za člena trgovinsko-industrijsko-kmetijskega odseka. Toda ona dva se zahvalujeta na tem, kajti vzlic vsej tej bobneči titulaturi je dotični odsek tako grozno važen in se je tako zavedal važnosti svoje naloge, da se od novembra leta 1895, ko je bil izbran, pa do konca leta 1896 ni sešel niti jedenkrat, niti ni imel časa, da bi si bil izbral načelnika (Splošna veselost). Gospodje iz večine naj obdrže za-se še ta velevažni odsek. (Veselost)

Po završeni volitvi — ob trideset na 9 — je predsednik zaključil sejo

Izpred porotnega sodišča. Kakor znano, stal je včeraj pred porotnim sodiščem 42letni dninar Josip Mosettig, obtožen hudodelstva ubojstva. Mosettig je bil 30. nov. m. l. — ne zna se kje in zakaj — ranil 41letnega svojega tovariša Antona Faturja takó hudo z nožem v trebuh, da je nesrečnež umri naslednjega jutra. Pred svojo smrtjo pa je povedal, da ga je ranil Mosettig in ta izpoved umirajočega je ovrгла tajtev obtoženčev. Sodišče je stavilo porotnikom dve vprašanji: prvo, tičoč se ubojstva. drugo, tičoč se prepovedane vrnitve obtoženčeve v Trst. Na prvo vprašanje so odgovorili porotniki z 8 „da“ in 4 „ne“, na drugo z 12 „da“. Sodišče je obsodilo na to obtoženca na osem let težke, postom poostrene ječe.

Danes se je vršila razprava zoper Viktorja Urbanisa, ki je laui v Miljah ranil svojo ljubico Marijo Čebokia. O tej razpravi sporočimo v prihodnjem izdanju.

O sv. Ane nam pišejo: Gospod urednik! Iz našega laškega gnezda še niste dobili nikacega dopisa o volitvah. Dovolite mi torej par besed. Tudi pri nas je bilo na dan 18. marca tako tuljenje in kričanje, da je bilo groza. Izzivalo se je na tak način, da je pravi čudež, da se ni zgodilo kaj hudega. Sreča pa je bila ta, da je vse potihnilo že ob 9. uri, ker se je tuleča druhal napotila v mesto. Sodruga se namreč ni čutila prav varno, ker je bilo razburjenje veliko. V domačinih je tlelo in gorelo in gori še danes. Po dnevu pa imajo korajžo ti prodanci. V jednomer kriče scamotilne izraze do Nabergoja, Slovencev in naše države. In med razgrajalci in kričači so tudi ljudje slovenske krvi. Med istimi je posebno glasen neki izvožček, ki potrebuje košček kruha od vseh. Čemu izziva ljudstvo? Čemu dražijo in pihajo izdajalci, ko vedo, da tli v nas? Ali niso krivi le taki ljudje, ako pride tu pa tam do kakega izgreda? Miren opazovalec.

Iz okolice v „Bregu“ nam pišejo: „Strela udri iz višine izdajalca domovine!“ Dragi prijatelji in sosedje iz okolice tržaške! Minole so volitve, pri kraju so borbe. Nasprotniki menijo, da so vas pogazili dne 18. t. m. Motijo se. Vi ste podlegli sili, ali niste padli. Vi niste padli, ampak proslavili ste se. Borili ste se junaški in vas ni premagalo junaštvo — ampak le zavratna zvijača. Vi ste se borili pošteno in odprtih vizirjem, in danes diči vaše glave venec slovenskega poštenja in zvestobe. Vi niste padli, pač pa so padli oni, ki so izdali svojo kri in so prodali svojo lastno dečo. Siromaki pričakujejo Bog zna kakega plačila za svoje izdajstvo, menijo, da jim bodeta Mauroner in Hertis pošiljala samo mano doli z Dunaja. Prazne so jim te nade. Marveč se kmalu uverijo izdajice po okolič, da so pahnil od sebe onega jedinega moža, ki je bil resnični zagovornik potreb tržaške okolice.

Jedno plačilo pa dobivajo že sedaj grdi izdajice. Žalostno plačilo to: zasramovanja od strani onih, katerim so izdali svoj rod. Ali ne veste, nesrečni izdajalci, kakó govore za vami naši nasprotniki, uprav tisti nasprotniki, od katerih ste vsprejeli Judežev groš? In prav imajo tržaški lahoni, ko kažejo za vami, zlobno smeje se: „Glejte jih ščave, prodano meso!“

Ne varajte se, izdajalci! Danes ni na svetu nikogar, ki bi vas spoštoval. Najmanje pa vas spoštujejo oni, katerimi ste se prodali! Odkar obstoji svet, je bilo tako: nasprotnik se rad posluhuje izdajstva, ali izdajalca ne spoštuje nikdar! Znak izdajstva vam je pritisnjen na čelo. Zato se skrivate sedaj po kotih in se izogibljete človeški družbi.

Kako vse drugače nastopate vi, prijatelji

okoličanski, ki ste — dasi siromaki — ostali zvesti svoji vesti in svojemu prepričanju. Jasnim in ponosnim čelom stopate mej svet, shajate se, navdušujete se, se sladko zavestjo, da ste poštenjaki! Slava vam! Tako vam ključem tudi jaz v imenu vsega „Brega“. Ponosom gledamo na vas, junake okoličanske. Ponosom gledata na vas ves slovenski rod in vsa domovina naša. Z vami sta Bog in domovina!

Iz Črnegakala nam pišejo: Dne 20. t. m. imeli smo tukaj lep sestanek. Namen temu sestanku bil je ta, naj se prenovi in pomnoži tukajšnja „Čitalnica“ v pevsko in bralno društvo, bodisi pod katerim-koli imenom. Predno se je ugibalo, kako naj se imenuje društvo, razložil je vaški predstojnik, gospod Josip Andrejašič, pomen društva ali čitalnice s temi besedami: „Društvo ali čitalnica je za nas Istrane, ki smo oddaljeni od mesta, to, kar je višja šola v mestu. Glejte, dragi možje im mladeniči, jaz poznam mnogo takih, ki so v ljudski šoli znali gladko čitati in pisati. Ko so nehali obiskovati ljudsko šolo, pozabili so več ali manj, kar so se naučili v šoli. Ako bi bili oni čitali v čitalnici ali društvu, bi ne bili pozabili. Mislim torej, da vsak izmed vas pripoznava korist čitalnice ali društva, tudi po pregovoru, ki pravi: „Kolikor mož znaš, toliko veljaš“. Po završenem govoru, katerega so odobrvali vsi navzoči, začelo se je posvetovanje, kakšno bodi ime novo-pomnoženi „čitalnici“. Ko je sprevidel gospod učitelj Vinko Trobec, da niso vsi jedne misli glede imena društva, je spregovoril: „Že vidim, da niste vsi enakih misli glede imena društva. Dovolite mi, dragi možje in mladeniči, da spregovorim tudi jaz par besedi glede tega vprašanja. Kakor vam je znano, vaša „čitalnica“ se je ustanovila leta 1883. Od tega leta do danes se je vzdrževala vaša čitalnica, dasiravno je v tem času odstopilo dokaj udov. Vendar število udov, ki so vzdrževali društvo ali „čitalnico“, je ostalo vedno složno. Do danes je bilo v vaši čitalnici 9 udov. Od teh 9 udov ni bilo možno zahtevati, naj si vzamejo sobo v najem, kajti pomislite, da ima to pičlo število štiri časopise in to se precejšnji stroški. Najlepše pa je slišati o njih, da so si posojevali časopise iz hiše v hišo v najlepši slogi. Poznam dokaj društev, ki živijo v lepi slogi, pa vendar ne v taki. Moje mnenje je torej, da bi se novo-imenovana čitalnica imenovala: Pevsko in bralno društvo „Sloga“.

Temu predlogu so pritrdili vsi navzoči. Že imenovani gospod vaški predstojnik je razkladal potem, kako vzvišen pomen ima beseda „Sloga“. Dalje je opozarjal može in mladeniče, naj gledajo, da se bode društvo ponašalo v prihodnje se svojim imenom, katerega je po govoru gospoda učitelja zaslužilo, kajti čitalnice, ki so v bližini in so bile ustanovljene več ali manj istočasno, kakor naša, ali pa še pozneje, razpadle so ravno vsled nesloge. Naša „čitalnica“ bode obhajala meseca januarja leta 1898. 15letnico svojega obstanka. Zatem se je izvolil začasni odbor, kateremu je naloga, da pregleda in prenovi pravila in jih pošlje vladi v potrjenje.

V odbor so bili izvoljeni: Vinko Trobec, učitelj, predsednikom, Ivan Tiringner, podružnik, podpredsednikom, Josip Andrejašič, vaški predstojnik, tajnikom, Andrej Sever, posestnik, blagajnikom, Anton Cah, posestnik, knjižničarjem.

Po dovršenih volitvah oglašil se je začasni predsednik, g. Vinko Trobec z besedami:

„Dragi udje! Zahvaljujem se vam na tolikem zaupanju. Mnogo je družih, ki so bolj sposobni in starejši od mene. Objubljam vam vsem tu pričujočim, da se bodem trudil za naše pevsko in bralno društvo „Sloga“, da bode isto vredno svojega imena. Zaključujem današnji naš sestanek ter ključem društvu, katero smo ustanovili oziroma prenovili danes, krepak „živio“! Živio-klici odmevali so po sobi. Tako se je dovršila ustanovitev ali prenovitev našega društva.

Zbrani glasovi naših pevcev odmevali so pozno v noč.

Iz Dobravlj smo prejeli in objavljamo: Slavno uredništvo „Edinosti“ prosim, da vsprejme nastopni odgovor v pojasnilo in v obrambo moje osebe. V 33. številki „Edinosti“ je bila priobčena notica pod naslovom „Kuga v Dobravljah“. Dopisnik pravi — govoré o žganjepitju —, da o tej „kugi“ nismo čuli pri nas do sedaj. To ni res, kajti že pred leti je bila v Dobravljah prav huda žganjarija. Res pa

je, da sem jaz odprl krčmo in žganjarijo ob periferiji občine. Toda jaz točim v prvi vrsti le vino, žganje pa dajam le izjemoma, bolj za zdravilo. Dopisnik trdi sicer, da se pri meni popiva vse noči. To zopet ni res, kar lahko dokažem s pričami. Seveda vidi dopisnik vedno le „žganje“, tudi tedaj, ako kdo popije pri meni čašo dobrega vina. Dopisnik naj dokaže, kar trdi, ker ljudje so močno ogorčeni, da se jih črni v listu, kakoršen je „Edinost“, ki je močno razširjen po deželi. Celo dekletam ni prizanesel dopisnik — to je naravnost smešno.

Ne prihaja mi na misel, da bi zagovarjal pijančevanje in druge grde razvade; to pa že moram reči, da to še ni „kuga“, ako kdo za potrebo spije kapljo žganja. Kuga pa je to, ako se vznemirja vsa občina radi par deklin, ki imajo dolge jezike in nesramno govorjenje. Jaz dokažem lahko spričevali dveh občin, da sem poznan kakor pošten prodajalec. Le par ljudij je, ki gledajo zavistjo na moje napredovanje.

Dokler ne dokaže dopisnik, da se pri meni popiva vse noči, ostane navaden obrekovalec. To podpisujem tu se svojim poštenim imenom.

Anton Verčon,
trgovec in krčmar.

Kužne bolezni v tržaški občini. V tednu od 20. do 27. t. m. je bilo prijavljenih v področju mestne občine tržaške 15 slučajev dávice (prejšnji teden je bilo 18 sl.), 3 sl. kózic, 3 sl. ošpic in 6 sl. škrlatice. Umrla je 1 oseba za kózicami, 1 za ošpicami in 1 za dávico.

Policija, kakoršne niti na Turškem ni! „Hrvatski Branik“ javlja iz Mitrovice: Minolo soboto zjutraj pričel se je po Mitrovici širiti glas o strašnem hudodelstvu, ki se je dogodilo v mestnem zaporu. Na dan sv. Jožefa je bil v Mitrovici somenj, na kateri se je pripeljal Josip Šipoš iz Vognja. Ko je došel na sejmišče, prijavil ga je neki zasebnik iz Retkovca stražarjem, češ, da ima njegovega konja, ki je bil njemu ukraden. Stražarji so vsled te neresnične ovadbe gnali Šipoša v zapor. To je bilo okolu 5. ure pop. Od te dóbe se je čulo strašno kričanje in tulenje, ki je prihajalo iz zapora: čulo se je na ulico in moralo se je čuti tudi v magistratni urad, ki je blizu zapora, toda nihče se ni zamenil za to. Okolu 7. ure zvečer je vtiñnilo kričanje. In naslednje jutro našli so v mestnem zaporu martvega človeka: na tleh je ležal ves razmrcvarjen in mrtev Josip Šipoš, kateremu so bila ulomljena vsa rebra! In kdo je spočel to strašno hudodelstvo? Nihče drugi, nego mestni stražarji! Dva stražarja so že zaprli, ker sta na sumu, da sta ubozega Šipoša umorila na tako grozen način. Šipoš je bil 45 let star ter je ostavil ženo in 4 otročiče, med temi dekletce brez rok.

Pred tremi leti so našli v istem zaporu nekega človeka obešenega na jermenu. A sedaj še-le se je pričelo misliti in ugibati: kako se je mogel nesrečnež s a m obesiti, ko vendar v zaporu ni bilo ne stola, ne klopi, ne drugega predmeta, na katerega bi mogel stopiti, da izvrši svoj namen? Tudi na ta tajinstveni dogodek se raztegne preiskava. — Nekega dne so zaprli „vrli“ čuvaji javnega reda nekega voznika. Imeli so ga zaprtega tri dni in tri noči, toda ves ta čas ni dobil niti grizljeja hrane, niti požirka vode! In takih pritožeb zoper mitroviške stražarje pojavlja se dolga vrsta. Nedejati se je, da ti razbojnik v stražarski suknji ne izbegnejo zasluženi strogi kazni.

Orjaški stolp v Chicagu. Američani hočejo po vsej sili prekositi Francoze in njih Eiffelov stolp. Kakor poročá „Scien. Am.“, zasnovala se je v Chicagu družba, ki nameruje zunaj mesta zgraditi stolp, 350 metrov visok!

Podlaga temu stolpu bodo — tako kaže načrt — 4 orjaški, kvadratni stebri, katerim bode merila vsaka stran 15 metrov. Te pilastre bode vezali oboki, 60 metrov široki in baš toliko visoki. Nad oboki bode plošča, na kateri se bode moglo gibati 20.000 oseb. Nad to ploščo naj bi prišli zopet štiri stebri, zopet oboki in nad njimi zopet plošča, in takó naj bi se potem ponavljalo še petkrat. Seveda bi stebri, oboki in plošče v navzgor postajale progresivno manjše. Na najvišji plošči naj bi stal teleskop in pa električen reflektor. — Na prvo ploščo se bode dospevalo na 16 ascenzorjih, na drugo bode vzdigovalo 8 ascenzorjev, na tretjo

